

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ

COĞRAFYA BÖLÜMÜ

TÜRKİYE GÖLLERİ:

10.HAFTA

Dr. Öğr. Üyesi TAMER ÖZLÜ

➤ Çarşamba Deltası Gölleri:

- Karasu Gölü, Terme kuzeyindedir. Simenit, Arap Sazı olarak da tanınır. Kordonu, yalı kıyısı olarak anılır. Bu gölü Terme yöresinden gelen çaylar besler. Gölün balığından ve kıyılarında, sığıklarda yetişen sazından, kamışından yararlanır.
- Kadılı Gölü, artık içerde kalmıştır ve sürüntü maddelerle, alüvyonlarla giderek dolmakta ve karalaşmakta; ova görünümünü kazanmaktadır. Bu gölde bazı balıklar avlanmaktadır.
- Yeşilirmak'ın batısındaki göller küçüktür. Akçasaz'ın suları acıdır; kışın genişler, yazın daralır. Deniz suyu girmeyen yerlerde otundan yararlanır.

➤ Simenlik Gölü:

- Yeşilirmak-Çarşamba Deltası'nın doğusunda yer alan Simenlik Gölü-Lagünü, bol miktarda alüvyon taşıyan Terme Çayı'nın bataklık alanları doldurması ile ortaya çıkmıştır.
- 19 km² yüzölçümü olan Simenlik Gölü, Kızılırmak Deltası'ndaki Balık Gölü'nden sonra Karadeniz Bölgesi'nin ikinci büyük gölü durumundadır.

- Simenlik Gölü sulak alan ekosistemi ve ornitolojik değeri yüksek bir göl olarak da dikkati çeker. Floristik bakımından da göl ve çevresi son derece zengin bir alandır.
- Simenlik Gölü, faunistik açıdan da çok zengindir. Balıklar, amfibiyeleler, sürüngenler, çevrede memeliler, kuşlar en çok dikkati çeken fauna ögeleridir.

➤ Ladik Gölü:

- Ladik Gölü, tektonik olaylar sonucu oluşmuş Ladik Ovası'nın doğu kesiminde 2.20 km² yüzölçümü ile küçük bir su birikintisidir.
- Ladik Gölü'nün güneyini boydan boya Karaömer Dağı kuşatır; 1959 m'yi bulan doruklara sahiptir. Bu dağın kuzey yamaçlarından gçle çok sayıda küçük akarsu katılır.

- Ladik Gölü'nün gideğeni gölden çıktıktan sonra ovayı batıya doğru geçer ve havzadan sonra Tersakan ayı'na katılır. Tersakan'da Amasya'da Yeşilırmak'a ulaşır.
- Ladik Gölü, toplu bir görünüm sunar. Fakat, batı-doğu yönünde biraz uzundur. Yazın sığ yerlerinde 200 m kadar çekilir. Gölün sığ kıyılarında saz, kamış yetişir.
- Ladik Gölü'nde balık yaşarsa da bunlar avlanılmaz

➤ Gaga Gölü:

- Bir uçgun gölü olan Gaga Gölü, Fatsa- Aybastı arasındadır. Günümüzden 150-200 yıl önce oluştuğu sanılmaktadır. Yörenin yapısal ve iklim koşulları ortaya çıkan çukurluğun suyla dolmasını sağlamıştır. Burada çok sayıda göl varken, bir kısmı kendiliğinden kurumuş bazıları akaçlanarak ekeneğe dönüştürülmüştür. Yörede bir de Gaga Gölü'nün 800 m GB'sinde İmzo Gölü kalmıştır.

- Gaga Gölü'nü besleyen bir akarsu yoktur. Suları tatlı olan gölün yüzeyinde görünür bir gideğeni bulunmamaktadır. Sular Uçgun enkazının altından sızar.
- Sularda sazan avlanmaktadır.

➤ Sera Gölü:

- Sera Gölü Trabzon-Akçaabat arasında Sera Çayı vadisindedir. Türkiye gölleri arasında en yeni, genç bir oluşumdur. Çünkü, Sera Gölü 1950 yılının kışında, dağ göçmesi sonucu oluşmuştur.
- Sera Gölü küçüklüğüne karşın, karakteristik bir uçgun seddi gölüdür. Yöre, andezit gibi volkanik kayalardan bir yapı gösterir. Böyle bir yapı içinde Sera Çayı, vadisini derin bir biçimde kazmıştır. Vadinin batı yamacında, dengesi bozulmuş büyük kaya blokları ve ufantı, döküntü maddeler kayıp, göçerek vadi tabanına yığılmıştır. Yığıntı maddeler (baraj, set) arkasında Sera Çayı artık akamamış ve birkaç gün içinde vadinin uzanışına uygun, büklümlü bir baraj gölü oluşmuştur (doğal set gölü, uçgun gölü).

- Dağ göçmesi, blok kayaların kayması sonucu 650 m uzunluğa, 350 m genişliğe ve 65 m derinliğe sahip seddin gerisinde ortaya çıkan göl 4 km uzunluğa; ve 20-55 m derinliğe ulaşmıştır.

➤ Zinav Gölü:

- Kelkit Vadisi'nin kuzeyinde ve Reşadiye ilçe merkezinin(Tokat ili) kuzeybatısında bulunan Zinav Gölü, bir uçgun gölüdür.
- Bir uçgun kütlesi Zurnacı Vadisi'ni (Zinav Deresi) kapayarak, Zinav Gölü'nün oluşmasına yol açmıştır.
- Alanı 1.5 km² olan Zinav Gölü, aynı adı taşıyan çay ile beslenir.

- Gölün, bir deprem sırasında, dağdan kopan kütlelerce derenin önünün kapatılmasıyla oluştuğu sanılmaktadır. Eskiden 45 m olan derinlik, alüvyal maddelerin dibi yükseltmesi (siltasyon) sonucunda 15 m'ye kadar inmiştir.
- Zinav Gölü, yurdumuzun «gelbana» sı fazla, etkileyici güzel görünümlü küçük göllerinden biridir.

➤ Boraboy Gölü:

- Boraboy Gölü, Amasya ilindedir. Bazı kaynaklarda adı Borobay ya da Kocagöl olarak da geçer. Borabay Gölü'nün yüzölçümü ancak 1 km² gelir.
- Borabay Gölü'ne, yörede, yanlışlıkla «krater» denilmektedir. Bu bir uçgun (heyelan)gölüdür. Yöre Kuzey Anadolu Kırığı'na yakınlığı nedeniyle aktif bir zonda yer almaktadır. Göl çevresinde volkanik tüfler, aglomeralar bulunmaktadır.

- Karadeniz Bölgesi'nin nemli, ılıman iklim koşullarında bir dağ göçmesi/uçgun olayının bütün koşullarının hazır olması ile ilgili olarak, küçük bir akarsu çığırının, çevresinden gelen yıkıntı, göçüntü malzemesiyle tıkanması sonucu Borabay Gölü oluşmuştur. Özetle, burası bir doğal set, uçgun seddi gölüdür.
- Gölün beslenmesini yağışlar ve ormanların içinden çıkan kaynak suları sağlar. Gölün gideğini ilkbaharda bol su akıtır ve geçiş zorlaşır. Yazın da sular, azalmakla birlikte akar ve üç köyün bahçelerini sulayarak, Taşova'dan Yeşilirmak'a ulaşır.
- Borabay Gölü'nün berrak sularında balık da avlanabilmektedir. Ancak, balık popülasyonu çok da zengin değildir.

➤ Uzungöl:

- Uzungöl, Doğu Karadeniz Bölümü'nde, Soğanlı Dağları'ndan doğan, Of kasabası yakınında Karadeniz'e ulaşan Solaklı Deresi'nin bir kolu olan Haldizan Deresi'in açtığı derenin vadi içinde oluşmuş, deniz düzeyinden yüksekliği 1130 m; uzunluğu 600 m; genişliği 150 m olan bir göldür.
- Uzungöl, doğal bir set gölüdür. Bir birikinti konisinin oluşturduğu seddin gerisinde sular toplanarak Uzungöl'ün ortaya çıkmasına neden olmuştur.
- Uzungöl'ün oluşmasında litolojik, iklimik ve relief koşullarının da rolü vardır.

- Uzungöl'ü besleyen başlıca kaynak Demirkapı Deresi'dir. Her mevsimi yağışlı olan yörede bu çayın suları azalmaz; sürekli olarak gür akar. Gölün gideğini ise Haldizan Deresi adını alarak Solaklı Deresi'ne katılır.
- Gölün geleğini ve gideğini belirgin olduğundan, sular çok temiz, duru ve tatlıdır. Gölün serin suları, alabalık popülasyonu için elverişli bir habitat olma özelliğini taşır.